

**LØR
DAG** DOKUMENTAR

Han var elleve år
og uønsket av
alle. Faren var
offiser i Waffen-
SS og moren
glemte å hente
ham i barneha-
gen. Som straff
for foreldrenes
synder ble han
plassert på
guttehjemmet
Våk i Østfold
– en slags
konsentrasjons-
leir for barn.

Av Gunnar Ringheim
og Mette Møller (foto)

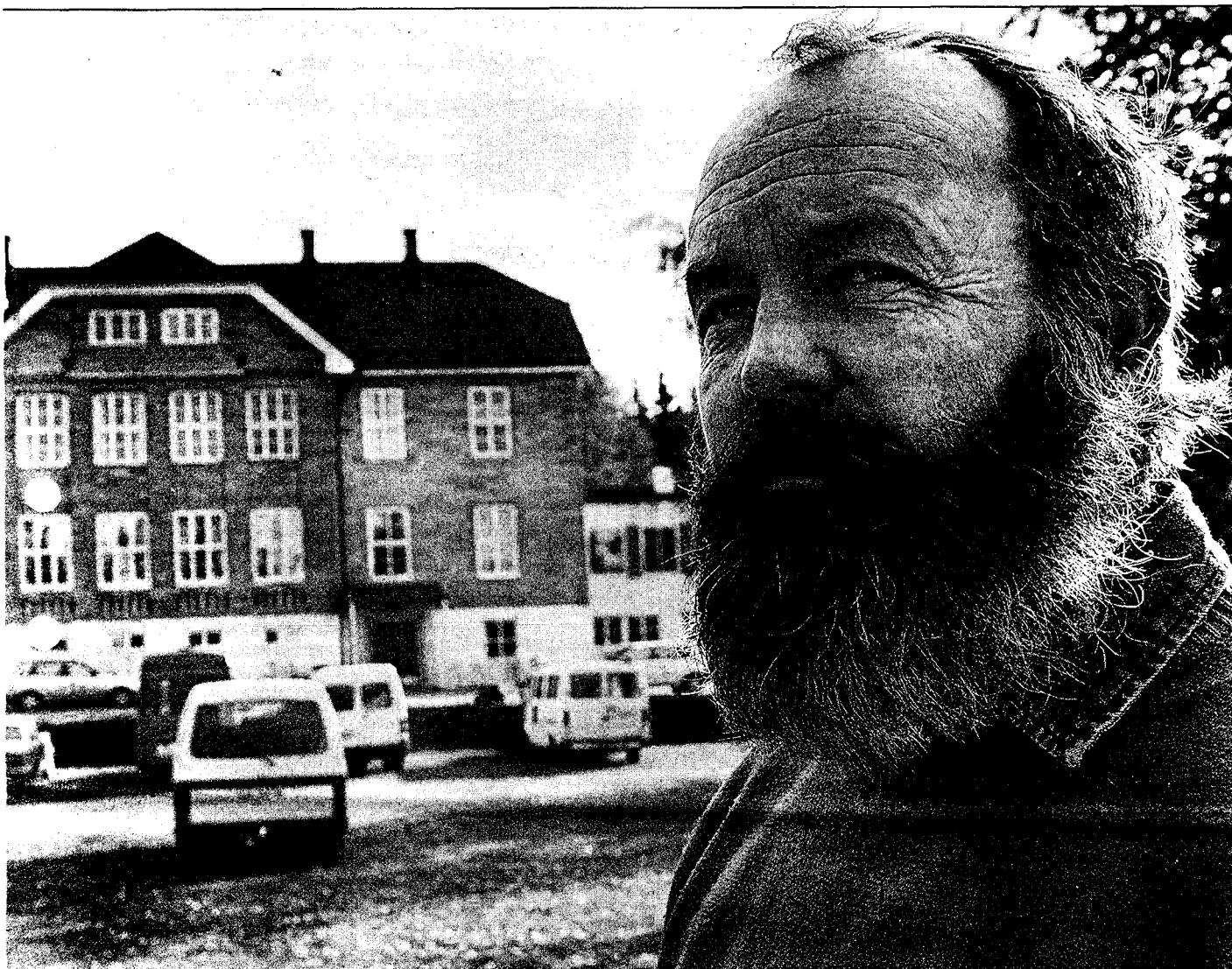
HEVNEN: Fortsatt går det ikke en eneste dag uten at verste plageånden av lærerne. Jeg lå og ventet på han

Jeg husker ikke så mye fra de første leveåra, bare at mor var rasende fordi krigen hadde gått galt for henne. Etter frigjøringen satt pappa flere år i fengsel. Mamma giftet seg på nytt. Hun var lite hjemme og overlot meg mye til meg selv om kveldene. Ofte kom gamle venninner blant hidsøstrene på besøk. De festet en del, også midt på dagen, og det hendte derfor at jeg ikke ble hentet i barnehagen. Personalet ble rasende. Husker at de snakket høyt og med sinte stemmer om mamma og nazist-ungen hennes.

Krigsbarnet Jarl Eik ble født vinteren 1945. Faren var offiser i Waffen-SS og ble dømt til fire års fengsel for landssvik etter krigen. Moren sympatiserte også med nazistene, men slapp tiltale. Foreldrene skilte seg og stiftet nye familier. Jarl ble uønsket av dem begge. Den lille gutten måtte møte skammen og hetsen alene.

Nå er Jarl Eik 51 år, men han preges fortsatt av barndommens opplevelser. Som tvangsplassert på et guttehem sammen med andre vergeløse fikk han smake seierherrenes medisin. Jarl og de andre elevene på spesialskolen ble utnyttet til barnarbeid på gardene. Mange lærte verken å lese eller skrive. Da de sluttet, fikk de et falskt vitnemål i handa.

Traumene etter trakasseringen og lese- og skrivevanskene har forfulgt Jarl Eik, han var livredd for å bli avslørt som analfabet. Som ungdom var han hjemløs, ustabil i arbeidslivet og kriminell.

Jarl Eik tenker på hvordan han og de andre ungene ble mishandlet på Våk. – Hevntankene har jeg lagt bak meg. De fikk utløp én gang for alle da jeg vendte tilbake til skolen som 22-åring og banket opp den da han kom ut av huset sitt en morgen. Jeg angrer ikke. Jeg ville at han også skulle kjenne hvordan det var å være redd.

Siden ble Jarl Eik en respektert samfunnsborger. Han utdannet seg til djunkt og fikk lærerjobb i videregående skole, men ble fjernet på grunn av sin kriminelle fortid. Han ble valgt inn i bystyret og i sosialstyret i Oslo og nøt stor respekt for sin sterke rettferdighetssans. Som sosialstyremedlem fikk han tak i alt som var skrevet om ham i barnevernets journaler.

Vond lesning

Det ble vond og selsom lesning. Krigsbarn som seinere har forsøkt å få dokumentert sin egen fortid, er kommet til tomme mapper. Papirene er borte. Ingen kan si hvor de har tatt veien.

Jarl Eik er i ferd med å ta hovedfag i spesialpedagogikk, men selv med lektorkompetanse tviler han på at det er bruk for ham. Han frykter at skygene fra fortida aldri skal forsvinne.

Nå spør han seg om hvem av dagens unger vi unnlater å se lidelsene til. Hvem er 90-tallets krigsbarn? De verste spesialskolene er nedlagt. Men hva skjer for eksempel med unger som etter at foreldrene har sviktet må bytte fosterhjem fem-seks ganger under oppveksten?

Jeg ser hva barndommens opplevelser har ødelagt for meg. Men det har ikke vært forgjeves å fortelle om det hvis vi kunne lære av historien, sier Jarl Eik.

Dagbladet har gått gjennom de hundrevis av dokumentene om Jarl Eik, som han fikk tak i som medlem av sosialstyret i Oslo. Den utrolige

historien som Eik her forteller offentlig for første gang bekreftes av journalene vi har fått innsyn i, og av sentrale kilder Dagbladet har snakket med.

På skolen mistrivdes Jarl fra første stund.

Jeg ble plaget, og ingen lærere gjorde noe for å stoppe mobberne. I stedet måtte jeg gå første klasse to ganger og ble deretter flyttet over til observasjonsskolen Geita, der mange var tyskerunger og nazibarn. Vi fikk mat og seng, men lærte ingen ting annet enn faenskap.

Til barnehem på landet

I januar 1956 flyttet barnevernet meg til et barnehem på Hvitvingfoss. Allerede etter to uker beklaget sjefen seg til barnevernet. I en rapport fra 16. januar 1956 heter det:

«Bestyreren har vært på kontoret og beklaget seg over Jarl og ber om at han blir anbrakt et annet sted. Han er ute hele dagen og passer ikke tidene.»

Husker godt hvorfor jeg var ute hele dagen. Like ved barnehjemmet lå en spennende bondegård. Særlig spennende for en bygutt som meg som aldri hadde vært på landet før. Bonden var hyggelig. Han hadde fått vite at jeg ikke var av så god avstamning. Likevel var han snill. En dag da bestyreren kom for å hente meg på gården, kranglet han med dem. Jeg sto bak låa og hørte ham si med lilt stemme: «Dere kan da ikke laste ungen for det faren hans har gjort!» Jeg hadde funnet et menneske

som tok meg i forsvar, som behandlet meg som en vanlig guttunge. Men etter tre uker var jeg ikke lenger i paradiset. Den dagen jeg fylte elleve år, våknet jeg tidlig. Glad og fornøyd kledde jeg lynraskt på meg for å løpe bort til bonden og fortelle at jeg hadde bursdag. Jeg kom ikke lenger enn til gårdsplassen. En mørkeblå Mercedes rullet opp foran barnehjemmet. Ut kom to barnevernsansatte fra Oslo. De ropte på meg. Jeg fikk beskjed om å pakke. Jeg spurte søstrene om å få lov å si farvel til bonden. De sa det ikke var tid til det. En halv time seinere satt jeg i baksetet på vei mot ukjent sted.

Første møte med Våk

Bilhjulene knitrer mot underlaget. Greinene langs veien subber nesten bakken i det snødekte Østfold-landskapet. I enden av den store alleen stiger en stor, grå murbygning opp mot himmelen. Elleveåringen streker hals mellom barnevernsarbeiderne i forsetet og teller fire etasjer. Det nye hjemmet hans virker skremmende. Mest av alt minner det om en borg.

Mercedesen stanser. Barnevernsarbeiderne stiger ut. Guttun får streng beskjed om å sitte rolig. De voksne forsvinner inn i et gult hus ved siden av hovedbygningen. Plutselig myldrer det av unger rundt bilen. De peker, roper og skråler i munnen på hverandre:

«Hei, det har kommi en ny en!»

Jarl blir stående igjen alene, spar-

ker litt i grusen. Ungene flokker seg rundt ham: «Hvem er du, da? Hva gjør du her på Våk? Skal du bli her lenge? Hvor kommer du fra? Hva har du gjort for noe, da? Tatt av politiet, eller?»

Han svarer ikke. Ungene griper tak i armen hans og vil vise ham rundt. De peker på internatet, på funksjonærboen, på stabburet og låven. De tar nykommeren med til sovesalen, der urinlukten fra halmstrådrassene slår imot ham. Jarl kikker seg rundt etter ei ledig seng.

«Du har fått nummer 40, her skal du sove!» En liten skammel var plassert foran senga. Jarl fikk utlevert tannbørste nummer 40. Den så brukt ut. Han gløttet bort på guttene rundt seg. De holdt busten i handa og puttet skaffet i munnen og lot som de pussa. Han skulle raskt få vite hvorfor. Tannbørsten var et yndet objekt. Når noen skulle hevne seg, brukte de børsten hans til golvvask eller til å tørke seg i baken med.

Så krøp guttene til køys. Noen tok klærne med seg opp i senga og stakk dem under dyna for at de ikke skulle bli stjålet om natta. Jarl gjorde like-dan. Litt uvant å ligge med en bylt under ryggen, men helt nødvendig hvis man skulle ha noe på seg neste morgen, skulle det vise seg.

Det ble ikke mye søvn den første natta. Mange tanker. Vonde tanker. Tårene presset på.

«Ha, nykomlingen griner!»

Sidemannen hadde sett meg, jeg var avslørt. Nye brøl.

«Hvorfor griner du, da? Fordi

LØRDAG DOKUMENTAR

«mora di ikke er her, eller?»
Jeg gjemte hodet under puta og forsøkte å døyve hikstene. Etter en stund ble det rolig på salen, men selv sovnet jeg ikke før på morgenkvisen. Jeg var stuptrøtt, men ble vekket av et spark i senga og et grusomt brøl. En funksjonær sto bøydd over senga mi. Guttene kalte ham bare Freser'n, fordi fråden alltid sto rundt munnen hans når han var sint. Og det var han som regel. Nå hylte han, spente i sengene, reiv av dyner og rasket ungene ut på golvet etter armer, bein eller hår. Vi kastet oss i klærne, sprang inn for å få kaldt vann i fjeset.

Freser'n sto ved døra og telte opp hvem som gikk inn og ut. Så brølte han på nytt, og ungene satte på sprang ned trappene for å få frokost. Samme rituale som på kvelden: mat og bønn. Det het seg at vi gikk på skole på Våk. Dagen var delt opp i to ganger fire timer. Med en fritime i midten. To klasser skulle ha skole på formiddagen mens den tredje klassen jobbet. På ettermiddagen byttet vi.

Opplegget høstes fint ut, det, blanding av undervisning og praktisk arbeid. Det var bare det at vi nesten ikke fikk skolegang i det hele tatt. Ledelsen hadde lovet oss bort som arbeidskraft til gardene rundt skolen, særlig under innhøstingen. I tillegg jobbet vi på Våks eget gårdsbruk.

På vinteren gikk det mye i vedhogst og fjøsstell. Vår, sommer og høst var vi ute på jordene det meste av dagen. Mannen som hadde ansvaret for min gruppe måtte vi kalle lærer, selv om han aldri hadde undervist og ikke hadde noen utdanning. Han ga tydelig uttrykk for at han mistrivdes i jobben. Og etter en kort stund sluttet han.

Den nye læreren

– Vi fikk en ny lærer som aldri hadde satt sine bein på guttehemmet før. Han ble kalt Smilende Øye fordi han alltid var blid og hyggelig. Han satte seg ned og snakka med oss. Det hadde ingen opplevd at noen voksne på Våk hadde gjort før.

Vi ungene foragdet ham. Men de ansatte ble misunnelige. Verst ble det i forhold til plageånden sjøl, Freser'n, som kom i kjempeskandale med den nye læreren.

Det hadde seg slik at Freser'n en ettermiddag beskyldte en liten, forskremt gutt som het Harald for å ha tatt en tomat i gartneriet på skolen. Harald nektet på sitt skarrende sørlandsk, han hadde ikke tatt noen tomat.

Da grep Freser'n fatt i ungen og slo ham rett ned. Vi sto skrekkslagne og så blodet strømme ut av munnen på Harald der han lå livløs på bakken. Freser'n så truende på oss før han gikk inn.

Antakelig ville han ha sluppet unna denne gangen også, hvis ikke den nye læreren tilfeldigvis hadde dukket opp. Han bøyde seg over gutten og spurte hva som hadde skjedd. Han løftet Harald opp og bar ham inn på kontoret til bestyreren.

Harald kom seg såpass i sofaen inne på bestyrerkontoret at han seint kunne fortelle hvordan den nye læreren hadde slått i bordet og forlangt lensmann til stedet. Freser'n ble kalt inn av bestyreren. Han var rolig da han kom inn døra, men ble spinnal, skjelte og skreik om dolkestøt i ryggen og om folk med utdanning som kom på Våk og trudde de var noe og skulle lære ham å behandle unger. Men den nye læreren var like rolig.

– Ofte har jeg tenkt på denne hendelsen, for det var den eneste gangen noen gjorde noe for å forsvare oss. Seint skulle Freser'n av alle ting rykke opp i hierarkiet på Våk, mens den nye fikk det vanskelig fordi han tok undervisningsoppgaven alvorlig.

Han ville holde skoletimer i tråd med Våk-ledelsens offisielle skoleplan. Han skjønte jo raskt at timeplanen bare var et skalkeski, og at ledelsen og funksjonærene ga blaffen i undervisningen, og i stedet brukte oss som arbeidskraft.

Dermed nektet læreren å frigi oss til gårdsbruket. Sånt ble det selvfølgelig bråk av. Forholdet hans til de øvrige ansatte ble etter hvert så håpløst at han ikke orket mer. For oss ungene så det svartere ut enn noensinne. En dag fikk Freser'n sin overmann på Våk. Bestyreren ansatte Stuer'n. Han var ræere enn Freser'n og slo så fort han fikk en anledning. Da åpnet ansiktet hans seg i et ekkelt, frydefullt smil. Han så ut til å elske at vi hadde det vondt. Han var en sann sadist, og vi følte oss mer vergeløse enn noensinne.

Møkkakjelleren

– En beinkald dag gikk jeg uten jakke fordi den var stjålet. Jeg holdt på å fryse meg fordervet og søkte derfor ly i gangen. Plutselig dukket Stuer'n opp, åpnet ytterdøra og sparket meg ut med et smil om munnen. Jeg trodde avstraffelsen var over, men nei, fikk beskjed om å gå ut igjen etter kveldsmaten.

Jeg tuslet ut i mørket. Det var om mulig enda kaldere enn tidligere på ettermiddagen. Vinden virvlet opp snø langs husveggene. Jeg forsøkte å beskytte ansiktet med hendene, uten at det hjalp nevneverdig. Alle dører var låst. Umulig å komme inn noe sted. Selv fjøsinnngangene hadde sadisten Stuer'n sørget for å sperre. Det gikk flere timer. Lysene ble sløkt i funksjonærboligene. Ingen ting tydet på at noen ville slippe meg inn.

Jeg trodde at min siste time var kommet. Til slutt fant jeg redningen. Jeg krøp ned i møkkakjelleren, som var støpt rett på fjell. Innerst i den ene enden var det et noenlunde tørt sted. Etter å ha vassa i kumøkk til oppunder magen, fant jeg et sted å sette meg. Stanken var forferdelig, men kulda beit i hvert fall ikke der inne. Møkka gjæret og utviklet gass som avga varme. Slik berget jeg livet. Da jeg krøp ut om morgenen, luktet det forferdelig av meg. Jeg prøvde å gni den verste møkka av klærne og sko i snøen.

Klokka var omtrent sju da jeg drev rundt ute på gårdsplassen. Jeg hadde funnet meg noen strisesekker som jeg prøvde å lage meg en slags jakke av. Med gamle aviser som jeg puttet inni som for. På vei til matsalen møtte jeg plageånden sjøl. Stuer'n sto vakt. Han grep tak i meg i gangen og dro meg til bestyreren. Der fikk jeg rundjuling. For hva? Jo, fordi de trodde jeg hadde rømt og fordi de hadde vært redde for meg. Blodig og møkkete tuslet jeg ut til en ny dag.

Ferdigutdannet!

– Sommeren 1959 fikk jeg og 15 andre på samme alder høre at vi var ferdige med folkeskolen. Vi hadde litt galgenhumor på det at vi nå var ferdigutdannet. På av oss kunne lese, skrive eller regne. Vi hadde gått en annen skole. Ondskapens skole. Vi hadde lært ikke å stole på andre. Vi var en gjeng engstelige og ensomme gutter, som gjorde hva vi kunne for å dekke over angsten vår. Noen ble bråkjelke og store i kjefsten. Andre skjulte usikkerheten sin med å slå. Mangel på trygghet gir seg ofte usympatiske utslag. Og få er interessert i å se hva som skjuler seg bak fasaden til en tenåringsjyppling som ikke framstår som mors beste barn. Hvis noen hadde spurt, kunne de fått vite hva vi gjennomgikk. At de fleste hadde rømt mange ganger, men var hentet til-

BESTEVENNEN: Her er Jarl Eik sammen med sin beste venn under barndommen. Dyr på Våk ble trøsten mot mishandlingen.

bake, straffet, slått og dengt, bundet fast i varme rør og brent.

Men på de åra jeg var på Våk, dalt det ikke ned noen reddende engel. Ingen statlig inspektør som kunne avsløre barnemishandlingen. Ingen barnevernsarbeider som i det minste kunne spørre oss hvordan vi hadde det.

Rettferdigheten skjedde bare fyllest i drømmene våre. Ledelsen på Våk fikk trikset til seg penger fra departementet til å opprette framhaldsskole. Undervisning ble det nesten ikke nå heller. Vi måtte bare jobbe enda hardere på gardene, et helt år til. Men neste vår var det endelig over.

Jeg fikk plass på sjoguttskolen på Croftholmen ved Brevik. Den varte i tre måneder. Samme dag skolen var slutt, satte jeg meg på toget til Oslo for å besøke familien min.

Gjensyn med foreldre

– Jeg følte meg litt forkommen da jeg gikk av toget på Vestbanen, men på kvelden tok jeg mot til meg og reiste opp til mammas leilighet på Majorstua. Hun kjente meg igjen, men virket ikke glad for å se meg. Jeg forklarte at jeg hadde kommet ut fra sjoguttskolen på Croftholmen, og at jeg snart skulle dra igjen, fordi jeg hadde fått hyre, men at jeg var så fryktelig trøtt. Hun ba meg gå. Kjæresten hennes kom i dørråpningen. Han sparket meg ned trappa. Mamma gjorde ingen ting for å stanse ham. Mens jeg rullet nedover trappetrinnene hørte jeg mannens rop:

– Heil, din jævla nazist-unge. Gå opp til far din, han har penger nok!

Gråtende lette jeg meg fram til fars adresse. Jeg så meg rundt. Kunne det virkelig være her? Jo da, et flott messingskilt gravert med etternavnet mitt lyste mot meg. En kjempestor villa med vakker hage innenfor gjerdet. Og i gården en grønn Mercedes. I et lynglimt kom drømmene fra Våk tilbake; faren min som skulle komme og hente meg bort fra all jævelskapen i en stor bil. Jeg ringte på. Børstet litt av meg mens jeg sto der. Døra gikk opp og der sto faren min! Han kjente meg tydeligvis igjen, men smilte ikke.

– Hva vil du her? spurte han.

Jeg fikk nesten ikke fram et ord. Bare at jeg var veldig sulten og håpet på å komme inn.

– Da får du gå hjem til mor di og ete der, sa han.

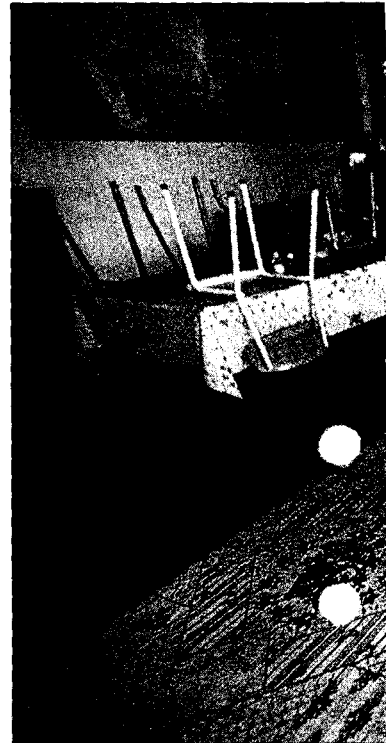
Jeg sa at hun ikke ville ha meg der. – Men det er ikke mitt problem, er du en arier så klarer du deg sjøl!

Arier. Klare seg sjøl? Jeg visste ikke hva arier var engang.

Jeg kjempet med en klump i halsen. Lavt stotret jeg fram:

– Det er jo du som er faren min!

Pappa svarte ikke. Tok bare tak i nakken min og skjøv meg foran seg ned trappa. Jeg var totalt uforberedt og ramla så lang jeg var. Vondt gjorde

VET SIN Plass: Dette var den faste spiseplassen til

det i hodet og i øret, men følelsen av tomhet overvældet meg og gråten tok overhånd.

– Ligger du her og sipper?

Pappa tok tak i armen min og dro meg rundt hjørnet.

– Stå her, så ingen ser deg. Og kom aldri her og plag meg mer. Jeg har nok med mitt.

Jobbsøking

Etter en sesong på hvalfangst og noen måneder på en fraktestad kom Jarl tilbake til Oslo. 15 år gammel. Fortsatt ville verken faren eller moren ha noe med ham å gjøre. Guttene søkte ly mot nattet mørket i jernbanevogner, kjellermedganger og husbåter. Med hjertet i halsen forsøkte han seg på nye jobber; redselen for å bli avslørt som analfabet var der hele tida. I bakeriet Jarl jobbet fikk han en dag stukket en oppskrift i handa med beskjed om å følge den når han skulle blande deigen. I panikk hoppet han ut av vinduet og vendte aldri tilbake. Han tok jobb på brygga og trivdes som sjauer, men forsto ikke innholdet i meldingene på oppslagsavisa og måtte slutte.

– Da skjønte jeg at noe måtte gjøres. Neste morgen lette jeg meg fram til Kirke- og undervisningsdepartementet. Jeg mannen meg opp og framla ærendet mitt. Sekretæren viste meg inn til en hyggelig mann. Jeg forklarte hvor umulig det var å jobbe når jeg ikke kunne lese, og spurte om det var mulig å få noe hjelp til å lære det. Han spurte hvilken skole jeg hadde gått på og ringte til Våk. Jeg hørte stemmen til bestyreren i bakgrunnen: «He, he, Sier du det? Ja, ja, he, he, barn vet De, visst har han fått skolegang, visst kan han lese og skrive, det kan De være trygg på, ja.»

Bestyreren ble selvfølgelig trodd. Det var en liten gutt som gikk ut av departementets høye dør.

Barnevernet skaffet Jarl plass på et pensjonat for hjemløse i Oslo. Han begynte å vanke i kriminelle miljøer og fikk flere dommer.

– Fengeleiet var bra for noe. Jeg lærte å bli litt bedre til å lese. Da jeg kom ut, var jeg fast bestemt på aldri å rote meg bort i noe kriminelt igjen. Problemet var at fortida forfulgte meg.

Jarl Eik kjenner festtalene og fyndordene om rehabilitering av forbrytere. Om samfunnets velvilje, hvis den dømte bare vil. Han fnysar av det:

Jarl Eik på Våk. Han finner den umiddelbart. Ikke mye er forandret på de åra som gått.

Jeg tok malerutdanning og fikk jobb som vedlikeholder i Televerket. Politiet tok kontakt med ledelsen og fortalte om bakgrunnen min. Arbeidsforholdet ble ødelagt, og jeg måtte slutte. Jeg tok handelsskolen og søkte om handelsbrev for å kjøpe en liten tobakksbutikk. Politiet nektet. Da jeg satte advokat på saken, måtte de gi seg. Det tok ni måneder. I mellomtida var butikken solgt.

Jarl Eik lot seg ikke knekke. Mens han jobbet som vaktmester i en trykdebolig og som faglærer for psykisk utviklingshemmede, tok han adjunktutdanning i spesialpedagogikk på kveldene. Han giftet seg og fikk barn. Han ble innvalgt i bystyret og allment respektert for sin kompromissløse ærlighet.

Høsten 1986 fikk Jarl Eik jobb som malerlærer ved yrkesskolen på bekostning av en som fungerte i stillingen. Lærerkolleger viste med all tydelighet at Jarl var uønsket. Fortida hans ble trukket fram. Etter hvert grep kommunen inn og overflyttet Jarl til en lærerjobb i malerfaget ved Grønland voksenopplæring, der blant andre innsatte ved Oslo kretsfengsel fikk tilbud om undervisning.

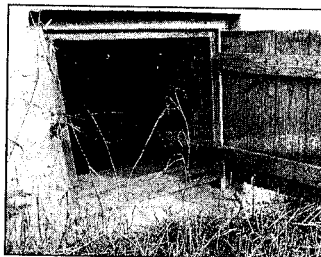
– For å unngå mer bråk, sa jeg ja. Men klok av skade tok jeg kontakt med skolesjefen og skolestyreformannen og fortalte at jeg hadde sittet i fengsel for 20 år siden. De sa det var uten betydning.

Jarl Eik begynte i den nye jobben i januar 1987. Tre og et halvt år seinere, i juni 1990, skriver direktøren ved kretsfengslet et brev til skolesjefen:

«Fengselet er blitt underrettet om at en lærer ved Grønland voksenopplæring – Jarl L. Eik – er tidligere straffet. Han har bl.a. sonet ved Oslo kretsfengsel. Fra fengslets side ser vi meget alvorlig på denne saken. Vi må stille de samme krav til plettfri vandel til lærere med daglig virke innenfor fengslet som vi stiller til øvrige tjenestemenn. Vi ber derfor skolesjefen om å foreta en omplassering av Jarl L. Eik.» Innholdet i brevet ble kjent i vide kretser. Folk stoppet Jarl på gata og spurte. På møter ved andre skoler dukket saken opp.

Gå opp

– Jeg følte meg skandalisert i hele skolemiljøet. Jeg hadde forsøkt å legge den vonde barndommen og kriminaliteten bak meg. Nå mistet jeg tro-

MØKKAKJELLER: Gjennom denne åpningen reddet Jarl Eik livet sitt en vinternatt da funksjonæren kastet ham ut. Jarl søkte ly mot sprengkulda i møkkakjelleren.

en på at det var mulig å bli med samfunnstøtten videre. Jeg ga opp. Sammen med familien flyttet jeg ut av Oslo.

I et brev til Justisdepartementet i desember 1993 skriver Stortingets ombudsmann for forvaltningen:

«Sterke hensyn taler mot å spre informasjon om gamle straffedommer når vedkommende, som Eik, har vist stor vilje til rehabilitering og integrering i samfunnet. Det må derfor ved slike tilfeller stilles strenge krav til forvaltningens fremgangsmåte. Jeg finner derfor å måtte kritisere Oslo kretsfengsels saksbehandling.» Jarl Eik ble tilkjent erstatning av Oslo kommune for tort og svie. I 1991 ble han uføretrygdet.

– Jeg klarer meg greit økonomisk, men dagene er ganske meningsløse. Føler at jeg har utdannet meg til en somhet. Driver nå og tar hovedfag i yrkespedagogikk, men vet ikke om noen tør å bruke meg. Selv mener jeg at bakgrunnen min kan brukes konstruktivt i rehabilitering av ungdom som har havnet på skråplanet. Jeg kjenner den virkeligheten de strever med. ●

Våk guttehem ble på 50-tallet omdøpt til Wærna offentlige skole. Loven om statlige spesialskoler opphørte i 1975. Fra da av fikk alle elever rett til opplæring etter lov om grunnskolen.

– Nedbyggingen av de statlige spesialskolene for barn med atferdsvansker ble gjort gradvis. De siste ble nedlagt i 1991, deriblant Wærna offentlige skole, opplyser underdirektør Ida Drage i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.